

Bijlage 8: Screeningsprocedure van de monitors door het Onderwijskwaliteitsbureau (2021-2023):

In het kader van deze opdracht zal het OKB gedurende een periode van drie jaar volgend op de uitrol van de onderwijsmonitors (2021-2023, 'fase van de kwaliteitsreflectie') een screening van alle opleidingen uitvoeren. Met deze screening beoogt het OKB niet de beoordeling van de inhoudelijke aspecten van een opleiding, maar wel het vormen van een helder beeld van de aanwezige kwaliteitscultuur en de reële verbetercapaciteit. De screening vertrekt vanuit het idee van vertrouwen in de opleidingen.

1. praktische organisatie van de screening

Om de screening van meer dan honderd opleidingen/monitors organisatorisch mogelijk te maken, zal er worden gewerkt met een **screeningskalender** (zie Bijlage 9).

2. aandachtspunten voor opleidingen vóór de screening

Vooraleer het OKB overgaat tot het screenen van de monitor van een opleiding dienen een aantal zaken te worden in acht genomen. De opleiding dient te beschikken over:

(1) **een operationele monitor**

De opleidingsmonitor omvat alle relevante gegevens en data m.b.t. een opleiding, haar werking en haar beleid en vormt een onmisbare bron van informatie voor het screeningsproces. Het spreekt voor zich dat de **onderwijsmonitor** van een opleiding **volledig operationeel** dient te zijn alvorens de screening kan gestart worden. Het Onderwijskwaliteitsbureau zal deze screening uitvoeren op basis van een aantal vastgelegde criteria (zie onder).

(2) **reflectie van studenten**

Om studentenparticipatie in binnen het onderwijskwaliteitszorgproces verder te bestendigen, zal aan elke opleiding worden gevraagd om de eigen studenten **een kritische reflectie** te laten opstellen, en deze reflectie in de monitor op te nemen (zie Bijlage 5).

a. screeningsmethodiek

Het is de bedoeling dat de eigenlijke screening:

- op uniforme wijze gebeurt, en dat met name alle opleidingen worden geanalyseerd volgens dezelfde screeningscriteria.
- een accuraat en genuanceerd beeld oplevert van de vigerende kwaliteitscultuur in een opleiding
- op een vlotte en efficiënte manier wordt uitgevoerd.

- navolgbaar is

Om aan deze voorwaarden te voldoen voorziet DOWA – afdeling Onderwijskwaliteitszorg – een uniform en vlot hanteerbaar sjabloon. Dit sjabloon is zo opgebouwd dat de volgende **drie algemene domeinen/criteria worden afgetoetst**:

(1) Congruentie data (uit o.a. UGI)/inhoud van de monitor (met o.a. de zelfevaluatie)

Een eerste aspect dat zal worden gescreend is de mate waarin gegevens uit een aantal verschillende informatiebronnen congruent zijn met elkaar. Via de PDCA-cirkel in de opleidingsmonitor wordt elke opleiding aangezet om regelmatig een (1) zelfevaluatie uit te voeren waarbij de opleidingsdoelstellingen worden ingeschaald en waarbij overeenkomstig verbeteracties worden opgesteld. Dankzij de (2) integratie van UGI in de monitor zullen opleidingen over belangrijke (kwantitatieve) data beschikken, die die de zelfevaluatie kunnen voeden. De operationele monitor zal bijgevolg fungeren als een dashboard voor opleidingen waarin data-input m.b.t. onderwijskwaliteitszorg vanuit verschillende bronnen samenkomt.

De eerste vraag die dient te worden beantwoord, is of het beeld dat de opleiding van zichzelf heeft en geeft (in o.a. de zelfevaluatie) in de monitor in overeenstemming is met de beschikbare data uit (o.a.) UGI. Bij opleidingen waar dit het geval is, moet men er kunnen van uitgaan dat zij over voldoende beleidsvoerend vermogen beschikken; dat zij, met name, op basis van een geïnformeerd en realistisch beeld van zichzelf de nodige verbeteracties opzetten, uitvoeren, evalueren en daarover rapporteren.

(2) De verankering van de externe blik op de opleiding

Het betrekken van externen bij de eigen regie is decretaal vastgelegd in het nieuwe kwaliteitszorgdecreet hoger onderwijs. Het is belangrijk dat opleidingen een breed spectrum van externen, d.w.z. zowel internationale *peers*, als vertegenwoordigers van het werkveld (inclusief alumni, internationale vakorganisaties en eventueel accreditatieorganen) betrekken bij het beleid en op regelmatige basis een vakinhoudelijke check uitvoeren. De mate waarin de kritische externe blik structureel wordt verankerd in het onderwijs(beleid) van een opleiding vormt het tweede criterium van de screening.

De tweede vraag die dient te worden beantwoord, is: bieden de acties die een opleiding opzet en/of reeds heeft uitgevoerd in het kader van de verankering van de externe blik een garantie op een structurele, vakinhoudelijke check van (minstens) de opleidingscompetenties, het programma en de toetsing en het eindniveau door internationale *peers* en vertegenwoordigers van het werkveld?

(3) Kwaliteitscultuur in de opleiding

Het derde onderdeel van de screening heeft betrekking op de kwaliteitscultuur en de werking van de kwaliteitszorgprocessen in een opleiding. Daarbij worden twee luiken onderscheiden:

- a) Een eerste aspect betreft de vraag of en op welke manier de opleiding erin slaagt om problemen te capteren en deze doeltreffend aan te pakken. De vraag is, m.a.w., op welke manier de opleiding de P-D-C-A cirkel weet te sluiten. Bij de screenings in de periode 2021-2023 zullen naast de (nog relatief nieuwe) monitor mogelijk ook nog andere bronnen dienen te worden geconsulteerd (bv. kwaliteitsverbeterplan, verslag van het Jaarlijks Kwaliteitsoverleg, OC-verslagen, ...) om een goed beeld te vormen van de verbetercultuur van een opleiding.
- b) Een tweede aspect binnen dit onderdeel betreft de werking van de OC (en overige beleidsorganen), de performantie van de beleidsprocessen en het interne stakeholderbeleid. In

een opleiding met een gedragen kwaliteitscultuur worden onderwijskwaliteitszorgprocessen via een performante OC (en andere beleidsorganen), en in samenspraak met alle belanghebbenden vormgegeven. Onderwijskwaliteitszorg is m.a.w. niet de individuele verantwoordelijkheid van enkelingen (bv. de OC voorzitter), maar van een bredere groep. Een aantal af te toetsen elementen die zullen worden opgenomen in het screeningssjabloon zijn bv. de vergaderfrequentie van de OC, de informatiedoorstroom vanuit OC naar de stakeholders, de werking van andere opleidingsspecifieke overlegorganen en hun interactie met de OC, het al dan niet voorzien van onderwijsgerichte overlegmomenten (bv. semesteroverleg, lesgeversoverleg, opleidingsvergadering ...).

Bij dit onderdeel wordt een antwoord geformuleerd op de vraag of en op welke wijze een opleiding in staat is om knelpunten te detecteren en effectief te remediëren. Daarnaast wordt nagegaan hoe performant de OC en andere beleidsorganen zijn, welke structurele processen er zijn opgezet om een efficiënte opvolging van onderwijskwaliteitszorg te verzekeren en op welke manier belanghebbenden worden geïnformeerd over en betrokken worden bij het beleid.

3. Uitkomst van de screening

Op basis van de screenings zal het OKB een **borgingsbesluit** nemen m.b.t. (de onderwijskwaliteit en de kwaliteitscultuur in) elke opleiding.

Er zijn drie besluiten mogelijk:

- (1) **basis(onderwijs)kwaliteit gegarandeerd** met vertrouwen in beleidsvoerend vermogen: positief besluit. De opleiding kan worden uitgenodigd om samen met DOWA een of meerdere goede praktijken te delen met andere opleidingen/ faculteiten. De opleiding wordt tevens doorverwezen naar een ondersteuningsaanbod voor opleidingen van DOWA. Het OKB kan een advies formuleren om bepaalde verbeterpunten op te volgen en om, daaraan gekoppeld, deel te nemen aan specifieke initiatieven uit het ondersteuningsaanbod.
- (2) **basis(onderwijs)kwaliteit gegarandeerd** maar cruciale werkpunten: **positief besluit, met de** verplichting om een **gericht coachingtraject** (bijlage 8: Gericht coachingtraject) te doorlopen in functie van de werkpunten met maandelijkse rapportering aan het OKB. Het staat de opleiding vrij om daarnaast ook gebruik te maken van alle andere initiatieven uit het ondersteuningsaanbod voor opleidingen.
- (3) **basis(onderwijs)kwaliteit opleiding niet gegarandeerd**: negatief besluit met **dringende maatregelen**, en indien nodig bevrozen van de opleiding.

De vooropgestelde screeningskalender (zie bijlage 9: Screeningskalender) laat toe om in de periode 2021-2023 alle opleidingen die beschikken over een monitor te screenen en een borgingsbesluit te formuleren.

De nieuwe systematiek voorziet een **wederwoordprocedure** tegen het besluit van het OKB. Dit wederwoord kan worden behandeld door een (intern of extern) panel (bijv. samengesteld uit prorectoren en –vicerectoren). De wederwoordprocedure is in principe enkel nodig bij een negatief borgingsbesluit (3).